

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku Zakładu Drobiarskiego L.- D. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

z udziałem zainteresowanych: S. Z., G. P., A. P.

o wysokość podstawy wymiaru składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 listopada 2013 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 10 lipca 2013 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 lipca 2013 r., Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy - Zakładu Drobiarskiego „L.D.” Spółka z o.o. (w stosunku do S. Z.) od wyroku tego Sądu z dnia 14 grudnia 2012 r., którym oddalono apelację wnioskodawcy od wyroków Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 sierpnia 2012 r., w sprawie o składki, z udziałem zainteresowanych: A. P., G. P., S. Z.

Wnioskodawca oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia na kwoty: 5 882,74 zł co do ubezpieczonego A. P.; 4 238,65 zł co do ubezpieczonej G. P. oraz

23864,63 zł co do ubezpieczonego S. Z. Zarządzeniem z dnia 21 czerwca 2013 r., pełnomocnik wnioskodawcy został zobowiązany do uzupełnienia braków skargi kasacyjnej poprzez podanie różnicy w wysokości podstawy składek pomiędzy składką uiszczoną a ustaloną w zaskarżonej decyzji w stosunku do zainteresowanego S. Z. Pismem z dnia 3 lipca 2013 r., pełnomocnik skarżącego wskazał, że różnica pomiędzy składką uiszczoną, a ustaloną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wynosi 3 188,38 zł.

W zaskarżonym postanowieniu, Sąd Apelacyjny wskazał, że stosownie do treści art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Mając na uwadze, że przedmiotowa sprawa jest jedną z wielu o analogicznym stanie faktycznym i prawnym, które połączono do wspólnego rozpoznania, Sąd stwierdził, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11 (niepublikowany), że w sprawie o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wartość przedmiotu zaskarżenia należy liczyć odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika. Ponadto, jeśli istotą sporu jest wysokość należnych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, wartość przedmiotu sporu, a co za tym idzie wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między wysokością składek zapłaconych przez odwołującego się, a wysokością składek wyliczoną przez organ rentowy w zaskarżonych decyzjach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010, nr 23-24, poz. 301). Z kolei wartość przedmiotu zaskarżenia, obliczona jako różnica wysokości pomiędzy składką uiszczoną przez płatnika a ustaloną w zaskarżonej decyzji przez organ rentowy, w stosunku do zainteresowanego S. Z., wynosi 3 188,38 zł. Mając na względzie, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do zainteresowanego jest niższa, niż dziesięć tysięcy złotych, Sąd Apelacyjny na mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c., odrzucił skargę kasacyjną.

W zażaleniu na to postanowienie, pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił naruszenie art. 25 § 2 k.p.c. w związku z art. 26 k.p.c. poprzez „sprawdzenie

wartości przedmiotu zaskarżenia dopiero na etapie wnoszenia skargi kasacyjnej, nie zaś bezpośrednio po wniesieniu odwołania, w okoliczności gdy ZUS nie kwestionuje wartości przedmiotu zaskarżenia, a zatem wartość przedmiotu zaskarżenia należy uznać za ustaloną”, art. 398² § 1 k.p.c. poprzez „ograniczenie wartości przedmiotu zaskarżenia, od której uzależniona jest dopuszczalność skargi kasacyjnej do części zakresu zaskarżenia w okoliczności gdy decyzja organu została zaskarżona w całości”, naruszenia art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. poprzez ograniczenie stronie powodowej prawa do Sądu, polegające na bezpodstawnym ograniczaniu wartości przedmiotu zaskarżenia, wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia z uwagi na to, że zażalenie jest oczywiście uzasadnione, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

W uzasadnieniu pełnomocnik wskazał, że w przedmiotowej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia została oznaczona odrębnie dla każdego z zainteresowanych i jest równa wysokości podstawy wymiaru składek ustalonej przez ZUS w zaskarżonej decyzji w stosunku do zainteresowanej strony, odpowiadając nadto wartości przedmiotu sporu. W niniejszej sprawie sporna jest podstawa wymiaru składek naliczonych przez ZUS w wartości wskazanej przez ZUS. Ma to odzwierciedlenie we wskazaniu zakresu zaskarżenia, jako całości decyzji ZUS. Ponadto pełnomocnik podniósł, że skargą kasacyjną objęta jest cała decyzja organu rentowego ustalająca podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w stosunku do zainteresowanego w wysokości 23 684,63 zł. za lata 2004, 2005, 2007 i 2010.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione, bowiem podniesione w nim zarzuty nie są trafne.

W sprawie o zaliczenie do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne wartości bonów towarowych wydanych pracownikowi przez pracodawcę – płatnika składek, dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, którą należy liczyć odrębnie

względem każdego ubezpieczonego pracownika (por. wyrok z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11, LEX nr 1235842 oraz postanowienie z dnia 7 kwietnia 2010 r. I UZ 8/10 – niepublikowane).

Stosownie do art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Przepis art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. nakłada na sąd drugiej instancji oraz Sąd Najwyższy obowiązek dokonania kontroli dopuszczalności skargi jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia przysługującego poza tokiem instancji i weryfikacji wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398²¹ w związku z odpowiednio stosowanym art. 368 § 2 zdanie drugie k.p.c., odwołującym się do odpowiedniego stosowania wyłącznie art. 19-24 i art. 25 § 1 k.p.c.). Przepisy art. 25 i 26 k.p.c. mają na celu ustabilizowanie wartości przedmiotu sporu na potrzeby określenia właściwości rzeczowej sądu i wysokości należnych opłat sądowych. W postępowaniu kasacyjnym taka potrzeba już nie występuje, ważne jest natomiast by rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy podlegały jedynie te skargi kasacyjne, których dopuszczalność przewidują przepisy procesowe, a nie te, w których niewłaściwie została określona wartość przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia apelacją. W konsekwencji brak sprawdzenia wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia podanej w apelacji nie eliminuje możliwości weryfikacji prawidłowości podanej wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej. Wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez wnoszącego skargę z naruszeniem reguł wynikających z art. 19-24 k.p.c. nie jest wiążąca dla oceny dopuszczalności skargi i podlega sprawdzeniu zarówno przez sąd drugiej instancji jak i Sąd Najwyższy na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. (por. także postanowienia z dnia 6 stycznia 2010 r., I UK 289/09, LEX nr 577827; z dnia 2 lutego 2011 r., II CZ 197/10, LEX nr 738550 i z dnia 18 stycznia 2012 r., II PZ 38/11, LEX nr 1130381 oraz przytoczone w nich orzeczenia). Odwoływanie się przez skarżącego w tym zakresie do poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 grudnia 2003 r., IV CZ 153/03 (LEX nr 599563) nie ma znaczenia prawnego, gdyż został on zaprezentowany w stanie prawnym obowiązującym przed dniem 6 lutego

2005 r., w którym kasacja była środkiem zaskarżenia przysługującym w toku instancji.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot sporu wyznaczany jest w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych, od której wniesiono odwołanie do sądu, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu (por. postanowienie z dnia 23 listopada 2007 r., II UZ 30/07, OSNP 2009, nr 3-4, poz. 54 i przywołane w nim orzecznictwo). Jak już wyżej wskazano, orzecznictwo Sądu Najwyższego przyjmuje, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne równa jest różnicy pomiędzy wysokością składki wskazywaną (zapłaconą) przez odwołującego się i składką należną, ustaloną w zaskarżonej decyzji za sporny okres (por. postanowienia z dnia 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010, nr 23-24, poz. 301; z dnia 26 stycznia 2011 r., II UK 190/10, LEX nr 786391; z dnia 7 kwietnia 2010 r., I UZ 8/10, niepublikowane i z dnia 24 maja 2012 r., II UZ 16/12, LEX nr 1222163). Niemniej jednak poglądy te odnoszą się do sytuacji, gdy sama podstawa wymiaru składek nie jest sporna lub gdy podstawa ta co prawda jest sporna w odniesieniu do jakiegoś jej składnika (składników) lub jego wysokości, ale istotą sporu jest wysokość składek wymierzonych od ustalonej przez organ rentowy podstawy ich wymiaru. W takim przypadku wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między wysokością składek zapłaconych a wysokością składek naliczonych przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji.

W niniejszej sprawie organ rentowy zaskarżoną decyzją dokonał ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne wnioskodawcy S. Z. za sporne okresy, uwzględniając w tej podstawie bony pieniężne finansowane ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, wypłacone zainteresowanemu w grudniu 2004 r. w kwocie 100 zł, w grudniu 2005 r. w kwocie 150 zł, w grudniu 2007 r. w kwocie 124 zł oraz w grudniu 2010 r. w kwocie 183 zł.

Przedmiotem sporu w sprawie nie była w związku z tym cała kwota podstawy wymiaru składek za sporny okres, ale różnica między zadeklarowaną

przez płatnika podstawą wymiaru składek a należną według organu rentowego, czyli po doliczeniu bonów pieniężnych (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11, LEX nr 1235842). Oznacza to, że Sąd drugiej instancji za wartość tę nieprawidłowo uznał różnicę pomiędzy ustaloną przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji wysokością podstawy wymiaru składek a wysokością składek uiszczonych przez płatnika za sporne okresy (3188,38 zł.), niemniej zaskarżone postanowienie odpowiada prawu, gdyż wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych (por. także postanowienia z dnia 7 i 8 listopada 2013 r., II UZ 59/13 oraz II UZ 61/13).

Z powyższych względów postanowiono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.